

Predgovor

Već četvrtu godinu Muzejski dokumentacijski centar prikuplja, obrađuje i publicira izvještaje o radu zagrebačkih muzeja. Od početne ideje prema kojoj su pozvani i obrađeni samo muzeji koje financira grad Zagreb, ove godine bilježimo odaziv rekordnih 28 muzejsko-galerijskih institucija. Ako se dovoljno uspješno nastavi, takav će pregled biti korektna podloga za dublje analize rada zagrebačkih muzeja. Danas nam, tako skupljeni i sistematizirani, ti podaci omogućuju vrlo precizan uvid u svu širinu muzejskih poslova kao i u rezultate pojedinačnih djelatnosti i akcija. Omogućuju nam i komparaciju čija kvaliteta i argumentiranost podrazumijeva poznavanje svih prilika i okolnosti unutar svake muzejske kuće. To je, dakle, ipak tip publikacije namijenjen užoj stručnoj javnosti, od koje će svatko analizirati ono što mu je najbliže.

Koliko su izvještaji o radu objektivna i realna slika rada? Trudeći se da složeni muzejski posao promatramo kao zbir stručnih odrednica te da kvantificiramo podatke koji za to imaju podlogu, dobili smo sliku jednogodišnjeg rada 28 muzeja.

U 1997. godini skupljanje nove muzejske građe u zagrebačkim muzejima u većem se dijelu zasnivalo na donacijama i darovima. Izuzetno nas raduje veliki priliv građe, uglavnom značajnih privatnih donacija našim najmlađim muzejskim institucijama - Hrvatskom muzeju arhitekture i Hrvatskom športskom muzeju. To je i neosporni argument tezi o nužnosti osnivanja novih muzeja. Neke ustanove ostvarile su i prilično veliki otkup, kao Hrvatski povijesni muzej, Etnografski i Muzej grada Zagreba.

Na planu zaštite može se zamijetiti znatan porast restauratorskih radova na muzejskoj građi (Tehnički muzej, Muzej za umjetnost i obrt, Muzej "Mimara", Muzej grada, i Hrvatski povijesni muzej), kao i preventivna zaštita u kojoj prednjače Hrvatski školski muzej i Muzej grada. Nadamo se da jedan od razloga leži i u tečajevima zaštite koje je zadnjih godina osmislio i provodio naš Centar. Zaštita se obavlja u vlastitim radionicama, ali sve više i uz pomoć vanjskih suradnika. Ovdje valja posebno istaknuti rad inozemnog stručnjaka na jednom od najvrijednijih muzejskih predmeta u Hrvatskoj, mumiji zagrebačkog Arheološkog muzeja.

Vrlo malen broj inventirane građe u muzejima činjenica je s kojom se susrećemo svaki put kada se razmatra rad muzeja, naročito na planu informatizacije. Nećemo navoditi brojeve, ali bi se ozbiljno trebalo priuipitati do kada će u hrvatskim muzejima, pa tako i u zagrebačkim, biti više od 50 posto neinventiranih predmeta. Revizije muzejske građe, koje bi prema prijedlogu novog Zakona o muzejima trebale uslijediti u ovakvoj situaciji, produbit će taj problem. Opaža se i nedostatak prateće dokumentacije bilo da je riječ o muzejskoj građi ili pak raznim tipovima dokumentacije koja se veže uz istraživanja. Ističemo i nedovoljnu zastupljenost novih medija u dokumentaciji.

Izuzetno pozitivni trend je obnavljanje stalnih postava muzeja. Pomalo se zaboravlja vrijeme kada je muzejska građa bila sklonjena zbog ratnih opasnosti. Prošle godine bilježimo nove stalne postavbe u Muzeju Turopolja, Velika Gorica gdje stalni postav svih zbirki prati i izdavačka djelatnost. Samoborski

muzej otvorio je postav geološke i arheološke zbirke, a Hrvatski poštanski muzej je nakon dugo vremena u vrlo skućenim prostorijama realizirao postav s pratećim katalogom. Dakako, najznačajnije događanje na tom planu je otvorenje stalnog postava "najzagrebačkijeg" muzeja, Muzeja grada Zagreba. Premda još nije završen u cijelosti, kao ni prateća izdavačka djelatnost, muzej je pokazao visoku razinu stručnog muzeološkog rada i promišljanja problema stalnog postava u prostoru vrijedne spomeničke arhitekture.

Ovdje treba naglasiti i pripremu za stalni postav Hrvatskog školskog muzeja koja je pred završnom fazom i velike investicije u Arheološkom muzeju, Muzeju naivne umjetnosti i Gliptoteci HAZU.

Stručni rad muzeja međusobno se vrlo razlikuje. Valja istaknuti veliki broj ekspertiza koje obavljaju neki naši muzeji, od kojih je Hrvatski povijesni muzej s 2852 apsolutni rekorder. Neki muzeji, kao što su Moderna galerija, Hrvatski povijesni muzej i Muzej za umjetnost i obrt bilježe mnoge posudbe muzejske građe. Opaža se vrlo nizak postotak usavršavanja muzejskog kadra, bilo da je riječ o pohađanju specijalističkih seminara, tečajeva ili pak o studijskim putovanjima. Zamjetno je i slabo sudjelovanje na kongresima. Na to se nadovezuje i problem znanstvenog rada u muzeju. Dilema jesu li i u kojoj mjeri muzeji mogu biti znanstvene ustanove, u praksi pokazuje slabu zastupljenost znanstvenih projekata unutar muzejskih ustanova (izuzev Hrvatskog prirodoslovnog muzeja). No, moramo biti svjesni da znanstveni rad koji ima osnovu u muzejskoj zbirci razvija i rad složenog (i često imunog na promjene) muzejskog organizma.

Izložbena aktivnost je djelatnost koja je javnosti najbliža. Uz naše renomirane izložbene prostore Umjetnički paviljon i Dom hrvatskih likovnih umjetnika te svakako Muzejsko-galerijski centar koji uspjeva održati izložbenu aktivnost zahtjevnim brojem izložbi i pratećih događanja, valja spomenuti prošlogodišnju izložbu *Bidermajer u Hrvatskoj* Muzeja za umjetnost i obrt. Proglašena kulturnim događajem godine, izložba je ne samo vratila posjetitelje u muzej, već i pokazala što znači primjena marketinške strategije u promociji kulturnog "proizvoda". Od edukativnih programa akcija *Cvijet* uključila je ove godine 19 zagrebačkih muzeja i sasvim sigurno predstavlja jedan od uspješnih zajedničkih modela edukacijske djelatnosti muzeja.

Tome svakako valja pribrojiti jedan od složenijih i zahtjevnijih projekata Muzejskog dokumentacijskog centra *Umjetnine Hrvatske na Internetu*. Projekt već do sada sadržava 947 stranica i 1046 fotografija što svakako pridonosi promidžbi hrvatskih muzeja predstavljajući hrvatsku kulturnu baštinu na način koji će biti čitljiv i u trećem tisućljeću.

Višnja Zgaga